

Asia: VN/24194/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta (väkivaltakuvauksen ja lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoa koskevat kriminalisoinnit)

Lausunnonantajan lausunto

Väkivaltakuvauksen hallussapito

Kannatamme sitä, että rikoslakiin lisätään raakaa väkivaltaa esittävän kuvan hallussapitoa koskeva rikos.

Tämä olisi linjassa sen kanssa, että lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito on rangaistavaa. Jatkossa sellaisen kuvamateriaalin hallussapito, jossa lapseen kohdistuu raakaa ja jopa kuolemaan johtavaa väkivaltaa, olisi rangaistavaa, vaikka lapseen ei samanaikaisesti kohdistettaisi mitään seksuaalista.

Esityksen mukaan väkivaltakuvauksen hallussapidosta voitaisiin määrätä rangaistukseksi sakkoa.

Lausunnonantajan mielestä pelkkä sakkorangaistus ei ole perusteltu, vaan rangaistusasteikon tulisi olla sakkoa – 2 vuotta vankeutta. Tällöin se olisi linjassa lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoa koskevan säännöksen kanssa. Lapsiin kohdistuva raaka väkivalta rinnastuu täysin moitittavuudeltaan lasta seksuaalisesti esittävän kuvamateriaalin hallussapidon moitittavuuteen.

Törkeä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito

Törkeän tekemuodon lisääminen rikoslakiin on ehdottomasti kannatettavaa.

Voimassa olevan lainsäädännön osalta on ristiriitaista se, että levittämisteko on katsottu törkeäksi, jos levittämisen kohteena oleva materiaali on erityisen törkeää eli esim. että lapsi on erityisen nuori tai lapseen kohdistuu vakavaa väkivaltaa jne. Levittämisen kvalifiointiperusteet liittyvät siis osin nimenomaan materiaalin sisältöön ja moitittavuuteen. Tällaisissa tapauksissa on varsin

ongelmallista, että hallussapitorikoksen osalta materiaalin sisällöllä ja moitittavuudella ei ole samaa törkeysvaikutusta.

Esityksessä on todettu, että materiaalin laatu on otettu huomioon rangaistuksen mittaamisessa. Mittaamisessa on käytetty apuna KRP:n ja valtakunnansyyttäjänviraston laatimaa määrittelyohjetta, jonka mukaan lasta esittävä seksuaalinen kuva voidaan luokitella kolmiluokkaisella asteikolla sen vakavuuden mukaan.

1.1.2023 voimaan tulleen lakiuudistuksen myötä ohjeistusta on tarkasteltu uudelleen ja KRP:n ja Valtakunnansyyttäjänviraston yhteistyössä laatiman, 29.4.2024 päivätyn, ohjaavan kirjeen perusteella kuvamateriaali luokitellaan nykyään enää kahteen kategoriaan eli perusmuotoiseen ja törkeään kategoriaan.

Kun lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon ja levittämisen kvalifointiperusteet olisivat jatkossa samat, olisi kuvien luokittelu perusmuotoiseen ja törkeään kategoriaan myös hallussapitorikosten kannalta merkityksellistä.

Törkeän lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon rangaistusasteikko olisi vankeutta 4 kuukaudesta 4 vuoteen. Tätä on perusteltu muun muassa sillä, että levittämisen ja hallussapitorikosten vahingollisuudessa ja vaarallisuudessa on olennainen ero, minkä vuoksi hallussapitorikoksesta on perusteltua säätää lievempi enimmäisrangaistus kuin levittämisestä.

Tämä on kannatettavaa, mutta lausunnonantaja pyytää huomioimaan, että voimassa olevan rikoslain lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon sekä perusmuotoisen lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämisen rangaistusasteikot ovat samat. Näin ollen edellä mainittu perustelu nimikkeiden olennaisesta erosta ei ole looginen.

Lausunnonantaja ehdottaakin, että myös perusmuotoisen hallussapidon ja/tai levittämisen enimmäisrangaistusta muutetaan siten, että hallussapito- ja levittämisrikosten olennainen ero ilmenisi myös perusmuotoisten rikosten rangaistusasteikossa.

Muut huomiot

-

Huttunen Nina

